

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Vietnamská socialistická republika

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Názov štátu:	Vietnamská socialistická republika – VSR (Socialist Republic of Vietnam)
Štátny sviatok:	2. september (výročie vyhlásenia nezávislosti v roku 1945)
Počet obyvateľov:	98,53 mil. (2023) – 15. najľudnatejšia krajina sveta
Rozloha:	331 211 km ² (pevnina 310.070 km ² , vodná plocha 21.141 km ²)
Dĺžka pobrežia:	3 444 km
Hlavné mesto:	Hanoj (5,25 mil. obyvateľov, metropolitná oblasť 8,4 mil. obyv., 2023)
Administr. systém:	58 provincií a 5 miest ústrednej správy - Hanoj, Ho-či-minovo mesto (HCMC), Hai Phong, Can Tho a Da Nang. (HCMC – bývalý Saigon – 9 mil. / metr. 20 mil. obyv. je najväčším mestom a centrom obchodu VN)
Hustota osídlenia:	314 obyvateľov/km ² (jedna z najvyšších na svete)
Úradný jazyk:	vietnamčina, najrozšírenejšími cudzími jazykmi sú angličtina, čínština, kórejščina, japončina, nemčina (mladá generácia), ruština a francúzština (prevažne staršie generácie).
Mena:	Vietnamský dong (VND), (kurz v r. 2022 osciloval medzi 22 780 – 26 026 VND/EUR, resp. 22 635 – 24 875 VND/USD.)
Demogr. údaje:	Urbanizácia (37,7 %), priemerný vek (32,5 rokov), dĺžka života (75,8 r.)
Populácia:	25,2 % (do 15 r.), 69,3 % (15 – 64 r.), 5,5 % (nad 65 rokov)
Rod. nerovnováha:	111,6 chlapcov / 100 dievčat (UNFPA) <i>(nerovnováha narastá od roku 2006 v dôsledku výberu pohlavia v súvislosti s technologickým pokrokom a kultúrnymi aspektmi – vo vietnamskej kultúre syn dedí rodinný dom a očakáva, že sa o rodičov postará. Väčšina rodín uprednostňuje aspoň 1 syna.)</i>

Vietnam má jednu z najrýchlejšie rastúcich ekonomík na svete. Ekonomický rozmach krajiny sa pripisuje presunu alokácie pracovnej sily z poľnohospodárstva do odvetví výroby a služieb, rastu súkromných investícií, cestovnému ruchu a zvýšenej urbanizácii. Expanzia je zameraná najmä na exportné priemyselné odvetvia, ako textilný priemysel, elektronika a výroba morských plodov. Vietnam je charakterizovaný ako socialisticky orientovaná trhová ekonomika s vysokým podielom štátneho sektora. Vietnamské hospodárstvo sa tradične skladalo z agrárnej výroby a drobnej remeselnej výroby. Po francúzskej kolonizácii v polovici 19. storočia došlo k rozvoju ťažobného priemyslu na severe a poľnohospodárstva na juhu, ktorý spolu s dovozom francúzskeho priemyselného tovaru stimulovali rozvoj domáceho obchodu a exportu.

Politika obnovy, tzv. "Doi moi" v r. 1986, inšpirovaná ekonomickými reformami Deng Xiaopinga v Číne zaviedla reformy určené na uľahčenie prechodu z centralizovanej na „socialisticky-orientovanú“ trhovú ekonomiku a spojila vládne plánovanie so stimulmi voľného trhu. Program zrušil kolektívy a zaviedol trhové poľnohospodárstvo. Zameral sa na zkladanie súkromných podnikov a zahraničných investícií. Aj keď krajina sa posunula smerom k trhovu orientovanej ekonomike, vietnamská vláda stále kontroluje hlavné sektory ekonomiky, ako finančný systém, štátne podniky a podniky zahraničného obchodu, ktoré stále tvoria viac ako 50 % vietnamského hospodárstva.

V najbližších rokoch sa očakáva, že niekoľko kľúčových faktorov bude aj naďalej robiť z Vietnamu jeden z najrýchlejšie rastúcich rozvíjajúcich sa trhov v ázijskom regióne. Krajina bude naďalej ťažiť zo svojich relatívne nižších výrobných mzdových nákladov v porovnaní s pobrežnými čínskymi provinciami, kde mzdy vo výrobe za posledné desaťročie rýchlo rástli. Vietnam má v porovnaní s mnohými inými regionálnymi konkurentmi v juhovýchodnej Ázii relatívne veľkú a dobre vzdelanú pracovnú silu, čo z neho robí atraktívnu investičnú lokalitu pre výrobu nadnárodných spoločností. Očakáva sa rast kapitálových výdavkov, ktorý odráža pokračujúce silné zahraničné investície, ako aj domáce výdavky na infraštruktúru.

Vietnam ťaží z dôsledkov obchodnej vojny medzi USA a Čínou. Vyššie americké clá a obmedzenia na širokú škálu čínskych vývozov prinútili výrobcov presunúť výrobu z Číny do alternatívnych výrobných centier v Ázii. Taktiež mnoho nadnárodných spoločností diverzifikovalo svoje výrobné dodávateľské reťazce, aby znížili zraniteľnosť voči prerušeniam dodávok z geopolitických dôvodov. Tento trend ešte viac posilnila pandémia COVID-19, dlhotrvajúce opatrenia spôsobili narušenia v globálnych dodávateľských reťazcoch pre mnohé priemyselné odvetvia vrátane automobilu a elektroniky. Diverzifikácia dodávateľských reťazcov bola ešte viac posilnená oneskoreniami vo výrobe v Číne počas roku 2022 v dôsledku prerušenia výroby a logistiky v niektorých čínskych mestách súvisiace s protipandemickými opatreniami.

Vietnamská ekonomika v roku 2022 vzrástla o 8,02 %, čo je najrýchlejšie ročné tempo od roku 1997 a viac ako oficiálny cieľ vlády na 6,0 % – 6,5 %. Silný rast bol spôsobený najmä oživením domácej súkromnej spotreby po COVID-19 a solídnym výkonom vo výrobe orientovanej na export. Príspevok verejného sektora k rastu bol obmedzený v dôsledku slabej realizácie programov verejných investícií. Zatiaľ čo sa zamestnanosť v roku 2022 obnovila na úroveň pred pandémie, slabší globálny dopyt viedol k spomaleniu objednávok a vývozu v Q4/2022 a k obnoveným tlakom na trhu práce. Pretrvávajú obavy z globálnej recesie a jej vplyvu na dopyt po vietnamskom exporte, kľúčovom výrobcovi tovarov, ako textil, obuv a elektronika pre veľké medzinárodné značky. Rast HDP v 4Q/2022 spomalil na 5,92 % z 13,71 % v 3Q/2022 a ďalej spomalil na 3,32 % v 1Q/2023. Očakáva, že rast HDP sa v roku 2023 spomalí na 6,3 %. Tohtoročná hospodárska expanzia bude poznačená slabým výkonom ekonomiky v 1Q a keďže stavebný sektor a kapitálové trhy naďalej čelia finančným ťažkostiam, hlavným ťahúňom rastu by mal byť domáci dopyt, ktorý môže byť ovplyvnený vyššou odhadovanou infláciou (priemer v roku 2023 sa predpokladá 4,5 %). Vzhľadom na slabší vonkajší dopyt bude rast zaťažovať výkon exportu. Očakáva sa, že hospodárstvo bude ťažiť z čiastočnej implementácie kapitálových investícií Programu hospodárskej podpory na roky 2022 – 2023. Agilná menová politika, úzko koordinovaná s cieľmi fiškálnej politiky by pomohla udržať domácu infláciu pod kontrolou.

HDP krajiny v roku 2022 vzrástol o 8,02 % (v roku 2021 dosiahol rast 2,58 %).

Rast HDP v jednotlivých odvetviach hospodárstva

Odvetvie	Rast HDP 2020	Rast HDP 2021	Rast HDP 2022
Priemysel a stavebníctvo	3,98 %	4,05 %	7,78 %
Poľnohospodárstvo	2,68 %	2,9 %	3,36 %
Služby	2,6 %	1,22 %	9,99 %

Inflácia v roku 2022 dosiahla medziročný rast o 3,15 % v indexe spotrebiteľských cien (CPI), jadrová inflácia sa zvýšila o 2,59 %. Na rozdiel od trendu vysokej inflácie mnohých svetových ekonomík, Vietnam infláciu úspešne kontroluje synchronizovaným riešením stabilizácie cien (podporné politiky na zníženie tlaku na cenovú hladinu, najmä zníženie DPH na niektoré skupiny tovarov a služieb, zníženie viacerých poplatkov a platieb, vrátane 50 % zníženia dane na ochranu životného prostredia na benzín a pod.) Vietnam flexibilne reagoval na prudký nárast globálnych cien komodít a rastúci inflačný tlak reguloval. Domáce ceny benzínu a ropy boli upravené 34-krát, pričom medziročne vzrástli o 28,01 % a cena plynu vzrástla o 11,49 %.

Priame zahraničné investície naďalej zohrávajú kľúčovú úlohu v národnom hospodárstve, vytvárajú okolo 75 % celkového exportu. Vláda, na centrálnej aj komunálnej úrovni, sa aktívne snaží prilákať PZI, ktorých objem v roku 2022 dosiahol 27,72 mld. USD, o 11 % menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom. To zahŕňa 12,45 mld. USD do 2 036 novolicencovaných projektov. Okrem toho 1 107 projektov zvýšilo investičný kapitál o 10,12 mld. USD, čo predstavuje medziročný nárast o 12,2 %. Objem kapitálových vkladov a nákupov akcií zahraničných investorov sa znížil o 25,2 % na 5,15 mld. USD. Spomedzi 73 krajín a teritórií s novolicencovanými investičnými projektmi vo Vietname v roku 2022 bolo Japonsko najväčším investorom (27,2 %) z celkového novoregistrovaného kapitálu, druhým najväčším investorom bol Singapur (vrátane množstva EÚ investorov, ktorí využívajú lepšie

podmienky financovania a členstvo SG v ASEAN a jeho FTA tak s EÚ, ako aj s ASEAN) (10,6 %), Čína (10,9 %), Dánsko (10,6 %), Kórea 9 %) a Hong Kong (8,8 %). Pre investície Vietnamu v zahraničí v roku 2022 bolo novo udelených 109 projektov investičných certifikátov s celkovým investičným kapitálom 426,6 mil. USD, čo predstavuje medziročný rast o 4,3 %.

Štátny rozpočet dosiahol v roku 2022 príjmy 1 803 biliónov VND (76,6 mld. USD), medziročný nárast o 15 %. Domáce príjmy medziročne narástli o 9,9 %, príjmy z ropy medziročne vzrástli o 74,3 % a príjmy zo zahraničného obchodu o 32,7 %. Celkové výdavky dosiahli 1,562 bil. VND (cca 67,9 mld. USD), čo predstavuje medziročný nárast o 8,1 %. celkový štátny rozpočet dosiahol v roku 2022 prebytok vo výške 9,67 mld. USD. V roku 2022 boli emitované štátne dlhopisy v hodnote až 214,7 bilióna VND s priemernou splatnosťou 12,67 roka a ročnými úrokovými sadzbami 3,48 %. Ku koncu roka 2022 dosiahol verejný dlh 36,8 % a vládny dlh 34,7 %.

Platobná bilancia bola aj v 2022 kladná na úrovni 3,9 mld. USD. Jej výška bola podporovaná prebytkom zahraničného obchodu, remitanciami Vietnamcov, žijúcich a pracujúcich v zahraničí, ktoré v roku 2022 dosiahli 19 mld. USD, desiate najvyššie na svete.

Devízové rezervy krajiny dosiahli na konci roka 2022 hodnotu cca 84,7 mld. USD, pričom medziročne klesli o viac ako 20 %. Vietnamská centrálna banka riadi menovú politiku veľmi flexibilným spôsobom s cieľom obmedziť infláciu a stabilizovať menový a devízový trh na zaistenie bezpečnosti bankového systému.

Nezamestnanosť v roku 2022 klesla na úroveň 2,3 %. Vietnam má jednu z najnižších mier nezamestnanosti vo svete, i vďaka vývozu pracovnej sily na najnáročnejšie trhy (JP, KR, TW, DE) a zameriava sa aj na hľadanie nových trhov, vrátane krajín V4. V roku 2022 vyslal Vietnam do zahraničia viac ako 142 tis. pracovníkov. Spravidla najviac pracovnej sily smeruje každoročne do Japonska, na Taiwan a do Južnej Kórey. Podľa štatistiky MOLISA v rámci EÚ prijíma najviac Vietnamcov Rumunsko a Poľsko. Vo Vietname až 456 podnikov získalo licenciu na vysielanie pracovníkov do zahraničia, vrátane 15 štátnych podnikov. Vietnam plánuje v roku 2023 poslať do zahraničia približne 110 000 pracovníkov.

Minimálna mzda je vo Vietname viacúrovňová so štyrmi zónami v závislosti od výšky nákladov na život od 3,25 mil. VND (140 USD) mesačne v najmenej rozvinutých regiónoch po 4,68 mil. VND (202 USD) mesačne v najviac rozvinutých regiónoch. Vietnam zvýšil úroveň minimálnej mzdy 1. júla 2022 po takmer dva a pol roku. Okrem toho bola zrušená požiadavka, aby kvalifikovaní pracovníci dostávali mzdu o 7 % vyššiu, ako je regionálna minimálna mzda.

Priemerná mzda sa podľa štatistického úradu pohybovala v roku 2022 na hranici 6,5 mil. VND (275 USD). Stredná mzda je najvyššia v Hočiminovom meste na úrovni 10 mil. VND mesačne (440 USD), nasleduje Hanoj a Da Nang. Priemerné platy absolventov sa pohybujú na úrovni 6-10 mil. VND mesačne (260-440 USD), profesionálov a skúsených odborníkov (> 2 roky praxe) na úrovni 7-20 mil. VND mesačne (320-880 USD) a vo vedúcich pozíciách 20-70 mil. VND mesačne (900-3000 USD). Štandardný pracovný týždeň vo Vietname je 48 hodín týždenne alebo 6 dní v týždni, po ktorom sa uplatňujú sadzby za prácu nadčas. Vo Vietname je normálne pracovať v sobotu a mať 2 dni voľna v týždni je mimo západných spoločností a mimovládnych organizácií, alebo vysoko konkurenčných sektorov pomerne zriedkavé. Top 5 odvetví s najvyššou mzdou sú finančné a investičné služby, bankovníctvo, IKT (najmä AI), zdravotníctvo, marketing a stavebníctvo. Naopak, najnižšie mzdy sú v administratívne, službách zákazníkom, účtovníctve a maloobchode.

Základné makroekonomické indikátory

	2019	2020	2021	2022	2023*
HDP (v mld. USD)	327,9	342,9	366,2	413,8	469,6
HDP v PPP (v mld. USD)	1 018,8	1 061,4	1 134	1 299,7	1 428,9
Rast HDP (v %)	7,02	2,91	2,58	8,0	6,3
HDP na obyv. (nom. v USD)	3 398	3 520	3 725	4 163	4 682
Miera inflácie (v %)	2,79	3,23	1,84	3,84	3,22
Miera nezamestnanosti (v %)	2,1	3,3	2,7	2,4	2,3

Fiškálny deficit (% HDP)	-4,4	-2,2	-4	+1,7	+0,3
Verejný dlh v (% HDP)	55,9	43,7	42,7	38	39
Prílev PZI (v mld. USD)	38,2	26,4	31,2	27,7	38
Export (v mld. USD)	264,3	282,5	335,9	396,2	428,1
Import (v mld. USD)	253,4	262,7	331,2	393,2	418,5
Saldo obch. bilan. (v mld. USD)	21,5	30,6	18,7	19,5	27,3
Náklady na prac. silu (v USD)	2402	2354	2366	2406	N/A
Minimálna mzda (v USD)	125	132	132	140	140
Devízové rezervy (mld. USD)	78,3	94,8	109,4	84,7	102

Podrobnejšie informácie:

Vietnamský štatistický úrad: www.gso.gov.vn,

Medzinárodný menový fond: www.imf.org/external/country/VNM

Svetová banka: www.worldbank.org/en/country/vietnam

Ekonomický výhľad na rok 2023

Vzhľadom na domáci vývoj a vonkajšie vplyvy sa očakáva, že HDP v roku 2023 porastie o 6,3 % až 7,2 % (cieľ vlády bol stanovený na 6,5 %). Zatiaľ čo sa sektor cestovného ruchu naďalej zotavuje, rast sektora služieb sa pravdepodobne zmierni. Očakáva sa, že domáci dopyt bude v roku 2023 ovplyvnený vyššou odhadovanou infláciou (v priemere 4,5 %), čo môže narušiť kúpnu silu domácností. Rastúce úrokové sadzby môžu negatívne ovplyvniť súkromné investície. Pri slabšom zahraničnom dopyte sa odhaduje, že príspevok čistého exportu k rastu bude záporný (-0,6 %). Očakáva sa, že ekonomika bude profitovať z čiastočného zavedenia investičnej zložky nedávno prijatého vládneho podporného programu (približne 1,6 %HDP). Očakáva sa, že bežný účet zaznamená v strednodobom horizonte prebytok 0,1 % HDP vďaka oživeniu exportnej výkonnosti tovaru, návratu zahraničného turizmu a odolných remitencií. Pokračujúca ekonomická reštrukturalizácia bude zameraná na posilnené verejné investície, predovšetkým do klimaticky udržateľných výrob, zníženie emisií a s tým súvisiacej energetickej neefektívnosti priemyslu, privatizáciu stratových štátnych spoločností a ozdravenie finančného a bankového systému, ktorý je zafážený veľkým množstvom nesplácaných úverov.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Na prírastku celkovej pridanej hodnoty národného hospodárstva sa sektor pôdohospodárstva, lesníctva a rybníctva podieľal 5,11 % (medzir. rast 3,36 %), sektor priemyslu a stavebníctva 38,24 % (rast 7,78 %) a sektor služieb 56,65 %. (rast 9,99 %)

Polnohospodárstvo stále zohráva významnú úlohu vo vietnamskej ekonomike, aj keď čelí výzvam, ako zmena klímy, nedostatok pracovnej sily a zvýšená konkurencia. Existuje však množstvo vládnych stimulov na podporu poľnohospodárskeho sektora, ako aj dohôd o voľnom obchode, ktoré sú v mnohých smeroch aj výzvou, otvárajú zahraničné trhy pre vietnamské poľnohospodárske produkty. v sektore poľnohospodárstva, lesníctva a rybníctva, sa zvýšila produkcia množstva viacročných priemyselných plodín, rástla živočíšna výroba a export poľnohospodárskych produktov. Sektor pôdohospodárstva vzrástol o 2,9 %, lesné hospodárstvo vzrástlo o 6,1 % a sektor rybného hospodárstva sa zvýšil o 4,4 %. Vietnam v súčasnosti vyváža širokú škálu poľnohospodárskych produktov do celého sveta. Jeho hlavným vývozným artiklom sú vlašské orechy, káva, ryža, korenie, kaučuk a ovocie. Export agrárnych produktov v roku 2022 dosiahol 5,7 mld. USD. Zahraničná priama pomoc (ODA) zohrala kľúčovú úlohu vo vietnamskom poľnohospodárskom raste spolu s podporou Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka (MARD). Do konca roka 2022 MARD schválilo 4 projekty ODA v celkovej hodnote 840 mil. USD. Ministerstvo tiež koordinovalo s podnikmi prípravu 14 nových projektov vyžadujúcich celkový kapitál vo výške 3,2 mld. USD. V roku 2022 poľnohospodársky sektor zmobilizoval aj grantovú pomoc vo výške 300 mil. USD a schválil 15 projektov v hodnote 25 mil. USD pre mimovládne organizácie a prilákal PZI s 12 novými projektmi v hodnote 68 mil. USD.

Priemysel, najmä spracovateľský zostal naďalej motorom rastu národného hospodárstva s nárastom o 8,1 %, vodné a odpadové hospodárstvo vzrástlo o 7,5 %, výroba a distribúcia elektriny vzrástli o 7,1 %, ťažobný priemysel vzrástol o 5,2 % a stavebný priemysel rástol o 8,2 %. Vietnam sa transformuje na globálne výrobné centrum, ukázal sa ako efektívna destinácia premiestňovania známa aj ako stratégia Čína plus jedna. Hlavnými faktormi, ktoré poháňajú rast priemyslu, sú výhody multilaterálnych dohôd o voľnom obchode a konkurenčné náklady na pracovnú silu. Keďže globálne podniky sa snažia diverzifikovať, zvyšovať odolnosť a konektivitu svojich dodávateľských reťazcov a znižovať závislosť od jedinej krajiny, Vietnam sa stáva hlavnou destináciou pre investície do výroby vďaka svojej strategickej polohe a výhodám v oblasti dopravy, konkurencieschopnej pracovnej sily a výrobných nákladov. V porovnaní s ostatnými krajinami juhovýchodnej Ázie Vietnam vyniká medzinárodnými letiskami, námornými prístavmi a čiastočne aj železničnými spojeniami, ktoré uľahčujú tok výroby a prepravu. Niektoré kľúčové priemyselné produkty v roku 2022 v porovnaní s predchádzajúcim rokom prudko vzrástli, pivo (35,3 %), spracované produkty rybolovu (15,7 %), príslušenstvo k telefónom (15,1 %), automotív (14,9 %), ťažba ropy (13,7 %), chemický priemysel (10,4 %); oceliarstvo (9,9 %), glutaman sodný (9,3 %), kožená obuv (8,8 %). Vietnam je v súčasnosti významným vývozcom v kľúčových sektoroch telekomunikačných zariadení, počítačových dielov, obuvi a odevov.

Sektor služieb sa zotavil a posilnil, pričom tempo rastu v roku 2022 dosiahlo 10 %. Niektoré odvetvia trhových služieb prudko vzrástli, čo výrazne prispelo k tempu rastu celej ekonomiky. Veľkoobchod a maloobchod vzrástli o 10,2 %, doprava a skladovanie vzrástli o 11,9 %, sektor ubytovacích a stravovacích služieb zaznamenal najvyšší nárast v sektore služieb na úrovni 40,6 %, finančné, bankové a poisťovacie služby vzrástli o 9 %, informačný a komunikačný priemysel rástol o 7,8 % sektor zdravotníctva a činnosti sociálnej pomoci sa v súvislosti s lepšou epidemiologickou situáciou znížil o 7,6 %. V roku 2022 navštívilo Vietnam 3,6 mil. zahraničných turistov, čo je síce 23,3-krát viac ako v rovnakom období minulého roka, ale stále je to pokles o 79,7 % v porovnaní s predpandemickým obdobím v roku 2019. Príjmy z cestovného ruchu v roku 2022 dosiahli úroveň 20,9 mld. USD. Vietnamská centrálna banka (SBV) počas roka niekoľkokrát flexibilne upravovala úrokové sadzby smerom nahor a robila opatrenia na stabilizáciu inflácie a menového trhu. Drahší kapitál sa odrazil na akciovom trhu, ktorý v roku 2022 zaznamenal prudký pokles. Podniky majú ťažší prístup k úverovému kapitálu, prísne sa kontrolujú limity rastu úverov a znižuje sa objem vydaných podnikových dlhopisov. VNIndex v medziročnom porovnaní klesol o 33,7 %.

Podľa Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) v správe Global Innovation Index (GII) 2022 patrí Vietnam do skupiny krajín, ktoré dosiahli najväčší pokrok za posledné desaťročie (o 20 miest vyššie), v rebríčku 48/132 krajín, o 4 miesta nižšie v porovnaní s rokom 2021 a na 3. mieste v juhovýchodnej Ázii po Singapure (7.) a Thajsku (43.). Okrem toho Vietnam vedie vo svete v dovoze špičkových technológií; zároveň došlo k zlepšeniu pozície v rebríčku z hľadiska výkonu (35.). Vietnam spolu s Iránom (53.) a Filipínami (59.) sú tri ekonomiky so strednými príjmami s najrýchlejším tempom rastu inovačnej výkonnosti.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

ADB, APEC, APT, ARF, ASEAN, ASEM, CP, EAS, FAO, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, IMSO, INTERPOL, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, MIGA, NAM, OIF, OPCW, RCEP, TPP, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNWTO, UPU, WCL, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO.

Pre Vietnam je kľúčové členstvo v Združení krajín juhovýchodnej Ázie – ASEAN (od júla 1995). Vplyv krajiny v združení neustále rastie, čo podporila aj pozícia predsedníckej krajiny ASEAN v rokoch 2010 a 2020 (počas predsedníctva uzatvorenie dohody RCEP – Regional Comprehensive Economic Partnership). V novembri 1998 vstúpil Vietnam do organizácie Ázijsko-tichomorskej hospodárskej spolupráce (APEC). Významný vplyv na rozvoj vietnamskej ekonomiky malo ďalej udelenie doložky najvyšších výhod Kongresom USA v roku 2006 a prijatie do Svetovej obchodnej organizácie – WTO (január 2007), ktoré prispeli k oslobodeniu množstva vietnamských výrobkov od taríf a kvót, zvýšili možnosť presadiť sa na svetových trhoch a prispeli k rekordnému rastu investícií. V období 2008/2009 a 2020/2021 zastával Vietnam post

nestáleho člena BR OSN. Vietnam má strategické partnerstvo s 13 štátmi a komplexné partnerstvo s ďalšími 11. Ako súčasť spoločenstva ASEAN má uzatvorené dohody o voľnom obchode s Čínou, J. Kóreou, Japonskom, Indiou a Austráliou / Novým Zélandom (a rozvojové partnerstvo s Chile). Okrem toho podpísal Komplexnú a progresívnu dohodu o transpacifickej oblasti (CPTPP) s 10 krajinami: Austráliou, Brunejom, Kanadou, Čile, Japonskom, Malajziou, Mexikom, Novým Zélandom, Peru a Singapurom (nadobudla platnosť od 14. 1. 2019). Podpísal aj obchodnú dohodu s blokom colnej únie pod vedením Ruska. Má tiež bilaterálnu obchodnú dohodu s Južnou Kóreou (2015), v roku 2019 podpísal **dohodu o voľnom obchode s EÚ** (EVFTA) a v 2020 s UK. Vietnam v súčasnosti rokuje o dohode o voľnom obchode s krajinami EZVO (Nórsko, Island, Lichtenštajnsko a Švajčiarsko).

Vznik Hospodárskeho spoločenstva ASEAN (AEC)

Dohoda o vytvorení Hospodárskeho spoločenstva ASEAN (AEC), ktorá vstúpila do platnosti 31. decembra 2015, vytvorila nový ázijský blok sily. Členské štáty združenia ASEAN sú Brunej, Kambodža, Indonézia, Laos, Malajzia, Mjanmarsko, Filipíny, Singapur, Thajsko a Vietnam. AEC je 625 miliónovým trhom a s HDP vyše 3 bil. USD. **Rastúci domáci dopyt po sofistikovaných a vysokokvalitných produktoch ponúka príležitosti pre EÚ, resp. pre slovenské firmy.** Hlavný potenciál má tvorba exportnej základne do ďalších krajín v regióne. Desať členských štátov ASEAN zdieľa obrovský rastový potenciál a zameranie na pracovné miesta a prosperitu. Nadnárodné spoločnosti a investori ťažia v ASEAN z finančných znalostí a kapitálu vyspelých ekonomík ako je Singapur a z konkurencieschopných nákladov a dostatku pracovných síl a prostriedkov menej rozvinutých členských krajín. S investíciami do infraštruktúry a rozvoja ľudského kapitálu môže AEC zvýšiť svoju globálnu konkurencieschopnosť v celom rade priemyselných odvetví. Zriadenie AEC prináša nové príležitosti v podobe obrovského trhu, spojenia dynamických a rastúcich ekonomík spolu s rozmanitosťou, ktorú 10 krajín AEC ponúka. Obmedzenie prekážok obchodu a investícií umožňuje investorom voľne sa pohybovať v regióne, mať lepší prístup ku kapitálu a ťažiť z logistických možností v regióne. Obchod bude uľahčený prostredníctvom jednoduchých, harmonizovaných a zjednodušených pravidiel obchodovania a colných dokladov a procedúr.

Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)

Regionálne komplexné ekonomické partnerstvo vstúpilo oficiálne do platnosti 1.1.2022. Predstavuje trh s 2,3 mld. obyvateľov (30 % svetovej populácie) a celkovým HDP 26,2 bil. USD (viac ako štvrtina svetového obchodu). Svetová banka odhaduje, že RCEP zvýši rast HDP členov o 1,5 % a do roku 2030 pridá svetovej ekonomike 200 mld. USD. Partnerstvo zníži tarify a stanoví obchodné pravidlá, prepojí dodávateľské reťazce najmä v období ekonomického ozdravovania po pandémie COVID-19. Pokrýva všetky oblasti podnikania, vrátane obchodu, služieb, e-commerce, telekomunikácií a duševného vlastníctva. Vietnamu by malo RCEP napomôcť stať sa výrobcom vysokých technológií a VN firmám zvýšiť vývoz a dovoz vysokokvalitných tovarov a služieb. Vietnam môže profitovať tiež z rastu dopytu po poľnohospodárskych a vodohospodárskych výrobkoch.

Vzťahy EÚ – Vietnam

Vietnam je dynamicky sa rozvíjajúcim partnerom EÚ v regióne juhovýchodnej Ázie. Objem vzájomného obchodu rastie v poslednom období v priemere o viac ako 15 % ročne, obchodná bilancia je však v posledných 10 rokoch z pohľadu EÚ vysoko pasívna a tento trend sa ešte viac prehĺbil vplyvom EVFTA. V roku 2022 sa vzájomný obchod zvýšil o 30,8 % na 51,6 mld. EUR. Vzájomný obchod EÚ-VN dlhodobo vykazuje pasívnu obchodnú bilanciu. EÚ je 3. najväčším odbytiskom pre vietnamské tovary (po USA a Číne – obe s obratom vyše 100 mld. USD) – dovoz do EÚ predstavuje 63,3 mld. EUR (s medziročným rastom +34 %). Exportu EÚ dosiahol 12,7 mld. EUR (medziročne +19,3 %), ktorá je 5. najväčším dovozným partnerom VN (po Číne, J. Kórei, Japonsku a Taiwane).

Pre EÚ je Vietnam 15. najväčším obchodným partnerom. Dováža najmä elektroniku, telefóny (viac ako 1/3 vietnamskej produkcie), obuv (30 % vietnamskej výroby), oblečenie, textil, kávu, kešu orechy, kaučuk/gumu, morské plody a nábytok. Vývoz z EÚ tvoria strojárské výrobky, elektrické zariadenia, lieky a automobily. Vietnamský export aj do podpísania EVFTA značne profitoval zo všeobecnej preferenčnej schémy EÚ (GSP).

Prehľad obchodu EÚ(27)-Vietnam

v mld. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Export	10,40	11,10	8,77	10,65	12,70
Import	32,48	34,51	34,54	38,55	51,63
Obrat	42,88	45,61	43,32	49,19	64,34
Bilancia	-22,08	-23,41	-25,77	-27,90	-38,93

EÚ patrí medzi významných investorov vo VN. Kumulatívne preinvestovalo 27 členských štátov vo Vietname 27,4 mld. USD v 2 241 projektoch. Investície z EÚ smerujú najmä do priemyselnej výroby a spracovateľského priemyslu. Najvýznamnejšie investičné projekty EÚ vo Vietname sú v oblastiach energetiky a telekomunikácií. Najväčšími investormi sú Holandsko, Francúzsko, Nemecko, Luxembursko a Dánsko. **Slovensko je spomedzi štátov EÚ na 12. mieste so 14 projektmi v hodnote 140,8 mil. USD.** (Pozn.: Za investície z EÚ sa však nepovažuje rozvojová pomoc ODA, ktoré však plynú do Vietnamu v miliardových objemoch.) Investície smerujú najmä do priemyselnej výroby a spracovateľského priemyslu, vedúcou lokalitou zostal Hanoi, no pozornosť európskych investorov sa postupne presúva do Hočiminovho mesta, kde sídli aj Eurocham a podnikateľské prostredie je priaznivejšie. Najväčšou európskou investíciou v roku 2022 vo Vietname bola výstavba uhlíkovo neutrálnej továrne dánskeho výrobcu hračiek LEGO Group v provincii Binh Duong v južnom Vietname s odhadovanou výškou 1,4 mld. USD.

Zmluva o priateľstve a spolupráci (PCA)

V roku 2012 bola podpísaná Rámcová dohoda o komplexnom partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Vietnom (Partnership and Cooperation Agreement). EP ratifikoval PCA v decembri 2015 a účinnosť nadobudla 1.10.2016. Rámcová dohoda má za cieľ posilniť bilaterálne vzťahy, viesť všestranný dialóg a podporovať ďalšiu vzájomnú spoluprácu vo všetkých oblastiach spoločného záujmu. V rámci PCA sa zúčastnené strany dohodli zriadiť spoločný výbor zložený zo zástupcov oboch strán na vysokej úrovni s cieľom diskutovať o politickom a hospodárskom vývoji v EÚ a vo Vietname, vrátane ďalšieho pokroku v ekonomických, administratívnych, právnych a súdnych reformách vo Vietname a implementácii programov spolupráce EÚ. Ostatné zasadnutie sa uskutočnilo v decembri 2020 v Hanoji prostredníctvom videokonferencie.

Dohoda o voľnom obchode / Free Trade Agreement (FTA) je komplexná dohoda založená na princípoch WTO. Pokrýva problematiku tovarov, služieb, investícií a ďalších oblastí vzájomného záujmu. Prináša elimináciu tarifných a netarifných prekážok obmedzujúcich vzájomný obchod a vstup na trh, upravuje aj otázku ochrany práv duševného vlastníctva. Znamená novú etapu v obchodných vzťahoch medzi EÚ a VN. Očakáva sa, že VN ekonomika významne porastie predovšetkým v dôsledku prílevu kapitálu, investícií a zvýšeného vývozu do EÚ. Rokovania o EVFTA sa začali v júni 2012 a po 14 kolách rokovaní boli ukončené v decembri 2015. V júni 2016 bol publikovaný praktický sprievodca po EVFTA. Dohoda bola podpísaná v júni 2019 v Hanoji, ratifikovaná Európskym parlamentom bola 21.2.2020, vietnamským Národným zhromaždením 8.6.2020 a účinná je od 1.8. 2020.

Dohoda o ochrane investícií / Investment Protection Agreement (IPA) je v procese ratifikácie zo strany členských štátov EÚ, zatiaľ ju ratifikovalo len 14 krajín EÚ. SR dohodu ratifikovalo v roku 2022.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Komplexná informácia a sprievodca k obchodno-právnym aspektom podnikania vo Vietname: www.vietnamlaws.com/pdf/LegalGuidetoInvestmentinVietNam.pdf

Prehľad zákonov upravujúcich podnikanie vo Vietname:

www.vietrade.gov.vn/en/index.php?option=com_content&view=article&id=801&Itemid=203

Aktualizované informácie o vietnamskej legislatíve:

<http://vnanet.vn/webdichvu/en-US/22/11/116/119/Default.aspx>

Základná legislatíva vo vzťahu k zahraničným investíciám vo VSR:

- Investičný zákon (2005),
- Živnostenský zákon (2005),
- Občiansky zákonník (prijatý v roku 2005),
- Zákonník práce (1994, upravený v roku 2002 a 2006),
- Zákon o duševnom vlastníctve (2005),
- Zákon o pôde (2003, vstup do platnosti 1.7.2004),
- Zákon o úverových inštitúciách (1997, upravený v 2004),
- Zákon o bankrote (2004),
- Zákon o účtovníctve (2004),
- Zákon o daňovej administratíve (2006),
- Zákon o dani z pridanej hodnoty (2005),
- Zákon o dani z príjmu fyzických osôb (2007, vstup do platnosti 1.1.2009),
- Zákon o dani z príjmu právnických osôb (2008, vstup do platnosti 1.1.2009),
- Zákon o sociálnom poistení (2006).

Vlastníctvo pôdy

Podľa socialistickej doktríny, všetka pôda v krajine patrí vietnamskemu ľudu a spravuje ju vláda VSR. V praxi to znamená, že fyzické osoby ani komerčné spoločnosti nemôžu pôdu vlastníť, iba si ju prenajať. Vláda VSR udeľuje namiesto listov vlastníctva certifikáty s právom využívania predmetnej pôdy.

Daňový systém

Informáciu možno nájsť na stránkach Daňového riaditeľstva Vietnamu www.gdt.gov.vn. Daňové zaťaženie príjmov vo Vietname patrí medzi najvyššie v regióne JV Ázie.

Prehľad najdôležitejších daní:

- daň z príjmu právnických osôb (v platnosti od 1. 1. 2009),
- daň z pridanej hodnoty (v platnosti od 1. 1. 2009) vo výške 10 %,
- zvláštna spotrebná daň,
- dovozná a vývozná daň (clá),
- daň z prírodných zdrojov,
- daň z užívania pôdy,
- daň z osobných príjmov (novela 2008 s úpravou).

Základná sadzba **dane z príjmu právnických osôb** je 20 %. Firmy podnikajúce v oblasti ťažby ropy, zemného plynu platia daň z príjmu 32 – 50 %. Firmy ťažiacie zlato, striebro, platínu, volfrám, cín, antimón a vzácne kovy sú zdaňované 50 % sadzbou dane.

Daňové sadzby príjmov fyzických osôb

Daňová kategória	mesačný príjem (MP)	Sadzba
1.	do 5 mil. VND	5 %
2.	nad 5 do 10 mil. VND	10 %
3.	nad 10 do 18 mil. VND	15 %
4.	nad 18 do 32 mil. VND	20 %
5.	nad 32 do 52 mil. VND	25 %
6.	nad 52 do 80 mil. VND	30 %
7.	nad 80 mil. VND	35 %

Možné formy zahraničných podnikov a zastúpení vo Vietname

Prehľad dostupných foriem investovania a informácie ako získať investičnú licenciu:
www.vietrade.gov.vn/en/index.php?option=com_content&view=article&id=800&Itemid=207

Formy vstupu na VN trh:

- s využitím miestnych zástupcov / dovozcov / distribútorov.
- vlastné reprezentačné zastúpenie (za vydávanie licencií pre RZ zodpovedá Ministerstvo priemyslu a obchodu VN)
- priama investícia (podmienky pre priame zahraničné investície do Vietnamu upravuje investičný zákon – „Investment Law“ z 29. 12. 2005, ktorý v poslednej úprave výrazne zlepšil investičné prostredie. Zákon vytvára jednotné podmienky pre zahraničných investorov na základe princípov WTO – ako je doložka najvyšších výhod, resp. princípy verejnosti a transparentnosti. Zahraničné investície sú chránené pred znárodnením a investori sú oprávnení repatriovať svoje zisky do zahraničia.)

Každý zahraničný investičný projekt musí byť najskôr posúdený a schválený vietnamskými štátnymi orgánmi a získať tzv. investičnú licenciu. Žiadosť o jej udelenie sa podáva na Ministerstve plánovania a investícií Vietnamu, ktoré v spolupráci s príslušnými odbornými ministerstvami a orgánmi miestnej samosprávy (najmä odbory plánovania a investícií jednotlivých provincií) projekt posudzuje. Projekty celoštátneho významu podliehajú schváleniu predsedom vlády VSR. Investičné stimuly sa líšia podľa jednotlivých sektorov hospodárstva, ako aj jednotlivých provincií. V rôznom rozsahu ich ponúkajú aj priemyselné parky. Medzi najčastejšie patria daňové prázdniny, oslobodenie od dovozného cla a daní za dovážané technológie a niektoré suroviny, poskytnutie pozemkov na podnikanie za zvýhodnené ceny.

Prílev PZI je vládou podporovaný najmä do nasledujúcich sektorov a regiónov:

- výroba pre export,
- výroba v oblasti náhrady dovozov,
- poľnohospodárska výroba a spracovanie poľnohospodárskych, lesných a vodných produktov,
- využívanie najmodernejších technológií, IT,
- spracovanie a efektívne využívanie nerastného bohatstva krajiny,
- budovanie projektov infraštruktúry a dôležitých priemyselných zariadení,
- projekty náročné na pracovnú silu,
- projekty umiestnené v horských a odľahlých oblastiach.

Správou priamych zahraničných investícií sa zaoberá Agentúra pre zahraničné investície / Foreign Investment Agency (FIA) patriaca pod Ministerstvo plánovania a investícií VSR. Bližšie informácie sú k dispozícii na <https://fia.mpi.gov.vn>.

Možné formy priamej investície:

1. Výrobná spolupráca;
2. Spoločný podnik;
3. Podnik so 100 % zahraničnou účasťou;

4. Build-Operate-Transfer (BOT), Build-Transfer (BT), Build-Transfer-Operate (BTO);
5. Akvizície a zlúčenie;
6. Nákup akcií.

1. Výrobná spolupráca býva realizovaná na základe dohody medzi zahraničnou firmou a vietnamským partnerom s cieľom vyrábať určitý tovar alebo poskytovať služby. Vzhľadom k tomu, že takouto dohodou nevzniká nový subjekt je súvisiaca legislatíva jednoduchšia ako pri iných formách spolupráce. Dohoda o výrobnej kooperácii však aj napriek tomu podlieha schváleniu zo strany ministerstva plánovania a investícií.

2. Spoločný podnik (joint venture – JV) je najrozšírenejšia forma zahraničnej účasti vo Vietname a jej prostredníctvom tu podniká viac ako 65 % zahraničných investorov. Minimálny podiel zahraničného partnera na JV je 30 %, zvyčajný pomer podielov však býva 70-75 % ku 25-30 % v prospech zahraničného partnera. V niektorých oblastiach (napr. v niektorých projektoch infraštruktúry alebo cementárni) však vietnamská strana požaduje minimálne 30-40 % podiel. Doba činnosti spoločného podniku sa určuje na dobu určitú a až na výnimky nesmie presiahnuť 50 rokov. Legálny kapitál JV musí tvoriť min. 30 % z jeho celkového investičného kapitálu. Kapitálový vklad zahraničného partnera môže byť tvorený finančnými prostriedkami, strojovým zariadením, nástrojmi, patentmi, know-how alebo technickými službami. Vietnamský partner do podniku vkladá zvyčajne pozemky a výrobné priestory a zariadenia. Môže samozrejme prispieť aj finančnými prostriedkami, čo však v praxi nie je príliš obvyklé. JV je riadený správnu radou (Board of Management), v ktorej sú zastúpené obe strany podľa podielu na JV, ale vietnamská strana v nej musí mať minimálne 2 zástupcov. Výkonné právomoci majú správnu radou menovaní generálny riaditeľ a jeho námestníci, pričom generálny riaditeľ alebo jeho prvý námestník musí byť vietnamský občan.

3. Podnik so 100 % zahraničnou účasťou. Podiel tejto investičnej formy v súčasnosti predstavuje okolo tretinu investícií. Schvaľovací proces investičnej licencie formou 100 % zahraničnej účasti je dlhší a komplikovanejší než u JV.

4. – 6. BOT, BT, BTO. Táto forma sa využíva pri investičných projektoch budovania infraštruktúry (cesty, mosty, letiská, elektrárne a zariadenia na úpravu a dodávku vody).

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Rozvojová pomoc (ODA)

Vietnam je pravidelným a veľkým príjemcom ODA, ktorá je spolu s PZI kľúčovým zdrojom financií zo zahraničia. Objem poskytovanej pomoci sa výrazne zvýšil po roku 1993, kedy si Vietnam urovnal vzťahy s MMF a začal pracovať na zlepšení vzťahov s USA, čo mu otvorilo cestu k finančným zdrojom medzinárodných finančných inštitúcií (MMF, WB, ABB) a kladne ovplyvnilo aj záujem bilaterálnych prispievateľov (hlavne FR, JP, SE a pod.).

Rozvojová pomoc smeruje najmä do infraštruktúry (modernizácia cestnej siete, železníc, elektrifikácia), ochrany životného prostredia a do sociálnej oblasti (boj proti chudobe a hladu na vidieku, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, znižovanie dopadov populačnej explózie atď). Vietnam dokázal efektívne zužitkovať poskytovanú pomoc na splnenie Miléniových rozvojových cieľov OSN v oblastiach odstránenia hladu a vytiahnutia sa krajiny z pásma chudoby. Najväčším bilaterálnymi poskytovateľmi ODA vo VN sú Japonsko a J. Kórea.

EÚ je jedným z vedúcich poskytovateľov ODA vo Vietname. Aktuálne rámce rozvojovej pomoci (320 mil. EUR / 2014-2020 MIP (stále dobiehajú projekty) a €210 mil. nový 2021-2027 MIPINPA + 291 mil. EUR / EIB) sa zameriavajú na rozvoj 2 kľúčových sektorov, obnoviteľné zdroje energie a boj proti klimatickým zmenám. (pozn.: Vietnam nepatrí medzi teritoriálne priority definované stratégiou oficiálnej rozvojovej pomoci SR a od akad. roku 2021/2022 SR pozastavil udeľovanie štátnych štipendií študentom z Vietnamu.)

Podpora obchodných aktivít podnikateľských subjektov zo SR

Inštitucionálne zabezpečenie: ZÚ SR v Hanoji, má v súvislosti so zabezpečovaním úloh ekonomickej diplomacie nadviazané vzťahy a vytvorený model spolupráce s najdôležitejšími

vietnamskými partnermi zameranými na pomoc a podporu zahraničným investorom. Do tejto spolupracujúcej siete patria:

- Vietnamská obchodná a priemyselná komora – VCCI (www.vcci.com.vn),
- VIETRADE – agentúra na podporu obchodu a investícií (www.vietrade.gov.vn),
- HAFACEN – agentúra pod správou mesta Hanoj (www.hafacen.vn),
- ITPC – agentúra pod správou Hočiminovho mesta (www.itpc.gov.vn),
- Europe-Vietnam Business Network – EVBN (www.evbn.org).
Sieť bola zriadená v roku 2014 v Hočiminovom meste s cieľom pomoci a podpory MSP z EÚ pri vstupe na vietnamský trh. Aktivity EVBN zahŕňajú obhajobu záujmov firiem, služby na podporu podnikania, poskytovanie analýz o trhu, organizáciu seminárov, obchodných misíí, prenájom kancelárskych priestorov a ďalšie. Je financovaná z fondov EÚ (ukončenie financovania bolo plánované v polovici roka 2018 s cieľom aby sa EVBN stala finančne sebestačnou inštitúciou a poskytovať služby aj naďalej).
- Central & Eastern European Chamber of Commerce in Vietnam (www.ceecvn.org)
v Hanoji a HCMC,
- Generálny honorárny konzulát SR v Hočiminovom meste.

c) Zmluvná základňa

Zmluvná základňa bola zosúladená so záväzkami, ktoré pre SR vyplývajú z členstva v EÚ. Po vstupe SR do EÚ boli medzi vládami SR a VSR podpísane nasledovné dohody:

- Dohoda medzi SR a VSR o hospodárskej spolupráci (Hanoj, 16.10.2006),
- Dohoda medzi SR a VSR o zamedzení dvojitého zdanenia (Hanoj, 10/2008),
- Dohoda medzi SR a VSR o vzájomnej podpore a ochrane investícií (Hanoj, 12/2009).

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície (PZI)

PZI majú rozhodujúci význam pre rozvoj a modernizáciu celej ekonomiky, sú hnacou silou rozvoja krajiny a podstatnou mierou prispeli k rozvoju napr. ropného a plynárenského priemyslu, výroby cementu, elektronického priemyslu, montáže automobilov a motocyklov. Spoločné investičné projekty sú jednou z najvyhľadávanejších foriem spolupráce so zahraničnými spoločnosťami.

b) Energetická politika krajiny

Energetická politika Vietnamu využíva i napriek environmentálnej záťaži a záväzku k uhlíkovej neutralite výrobu elektriny z tepelných elektrární s cieľom pokryť dopyt po elektrickej energii rastúci o viac ako 10 % ročne. Významným milníkom bolo oznámenie vietnamského premiéra medzinárodnému spoločenstvu o orientácii Vietnamu na uhlíkovú neutralitu do roku 2050 na COP26 v novembri 2021, júli 2022, predseda vlády podpísal rozhodnutie o schválení národnej stratégie v oblasti klimatických zmien, ktorá špecifikuje plán Vietnamu na zníženie emisií uhlíka do roku 2030 a dosiahnutiu Net Zero do roku 2050. Zástupcovia Vietnamu a krajín G7 a rozvojoví partneri Európskej únie, Nórska a Dánska schválili 14. decembra politickú deklaráciu Partnerstvo pre spravodlivú energetickú tranzíciu – JETP, ktorá vytvorí formát na podporu prechodu Vietnamu z fosílnych palív na obnoviteľnú energiu s cieľom dosiahnuť nulové čisté emisie do roku 2050. Program najprv zmobilizuje balík financovania klimatických zmien s približne 15,5 mld. USD z verejného a súkromného sektora v priebehu nasledujúcich troch až piatich rokov na podporu niektorých nových ambiciózných cieľov Vietnamu, vrátane cieľov na zníženie energie spaľovaním uhlia, urýchlenie zavádzania projektov obnoviteľnej energie a môže znížiť emisie skleníkových plynov o 5 rokov skôr, ako sa plánovalo. Hoci existujú väčšinou zvýhodnené pôžičky, mali by byť pre Vietnam v blízkej budúcnosti priaznivé faktory na podporu procesu rozvoja s nízkouhlíkovým plánom.

Od roku 2021 Vietnam nakupuje 1500 MW elektriny z Laosu, vyrobenej v tamojších vodných elektrárňach, patriacich najmä čínskym spoločnostiam. Sám má na rieke Mekong 16 vodných elektrární a stavia dve ďalšie, no ich kapacita nie je dostatočná a mnohé nedosahujú maximálny výkon vzhľadom na zlý technický stav.

V posledných rokoch sa dostáva do popredia alternatíva – podpora rozvoja domácich obnoviteľných zdrojov výroby elektrickej energie, najmä slnečnej a veternej energie. Kapacita slnečných elektrární má do 2025 stúpnuť na 14450 MW a na 20050 MW v 2030. Ďalšími krokmi sú postupná deregulácia trhu s výrobou a distribúciou elektrickej energie (ceny elektrickej energie sú štátom regulované a ostávajú jedny z najnižších v regióne), ako aj zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie konečnej energetickej spotreby.

Realizácia Vietnamského programu jadrovej energetiky, v rámci ktorého sa malo do roku 2030 začať s výstavbou až siedmich jadrových elektrární bola zrušená. Národné zhromaždenie VSR (NZ) prijalo 22.11.2016 rezolúciu o zrušení projektu na vybudovanie prvej jadrovej elektrárne Ninh Thuan. Projekt výstavby bol schválený NZ v roku 2009 a rátať s dvomi jadrovými elektrárňami v južnej provincii Ninh Thuan s kapacitou 2x2000 MW. Rozhodnutie zrušiť projekt výstavby vychádzalo z ekonomickej situácie v krajine, ktorá prešla mnohými zmenami od schválenia projektu. Rozhodnutie zrušiť jadrový program padlo po rokoch plánovania, financovania štúdií realizovateľnosti a hľadania zahraničných partnerov. Vzhľadom na svetový vývoj ohľadom cien energií, no najmä záväzkov Vietnamu z COP26 v Glasgowe v novembri 2021 stať sa do r. 2050 uhlíkovo neutrálnou krajinou, začína vedenie krajiny znovooživovať diskusiu o výstavbe jadrovej elektrárne.

Energetická bezpečnosť krajiny

Vietnam je vývozcem energetických nosičov ako sú ropa, uhlie a zemný plyn, no v súvislosti s prudkým nárastom cien týchto komodít na svetových trhoch a v snahe stabilizovať ceny energií pre domácich spotrebiteľov, Vietnamská vláda zakázala ich akýkoľvek vývoz. Vláda podporuje energetickú sebestačnosť, keďže globálny vývoj výrazne zmenil svetovú energetickú situáciu. Vietnam Oil and Gas Group (Petrovietnam) splnil všetky svoje finančné a výrobné ciele stanovené na rok 2022, čím vytvoril nové maximum v sektore. Skupina k 20. októbru prečerpala 8,74 mil. t. ropy, čím splnila svoj plán ťažby na rok 2022 o 2 mesiace a dosiahla celkové tržby 854 mld. VND (35,6 mld. USD), čím stanovila nový rekord.

Očakáva sa, že minimálne do roku 2025 bude Vietnam dovážať elektrickú energiu na pokrytie svojej energetickej potreby, pretože ani rastúci podiel elektriny vyrábanej z OZE nepostačuje na pokrytie rastúceho dopytu. Ďalší rozvoj sektora energetiky a zabezpečenie dostatku elektrickej energie bude rozhodujúci v procese pokračujúcej industrializácie krajiny a jej hospodárskeho rastu.

Energetický mix

Elektrický výkon vietnamského energetického systému v roku 2022 dosiahol 268,4 mld. kWh, čo predstavuje nárast o 6,1 % oproti predchádzajúcemu roku. Výkon vodných elektrární vzrástol medziročne o 20,8 % vďaka dostatku vody v jazerách a mobilizácii výroby elektriny v súlade s medzijazernou reguláciou. Stabilnou prevádzkou veterných a solárnych elektrární sa podarilo vyvážiť nižšiu produkciu z uhoľných elektrární v dôsledku vysokých cien uhlia. Po prvýkrát vo Vietname prevýšila produkcia el. energie z obnoviteľných zdrojov energie (vrátane vody) tepelnú energiu. Rok 2022 tiež prvýkrát zaznamenal, že výroba elektriny mimo štátneho poskytovateľa EVN dosiahla 53 % výkonu celej elektrizačnej sústavy.

Zdroj	Výkon	Podiel
Vodná energia	82,42 mld. kWh	36,5 %
Uhoľné elektrárne	86,56 mld. kWh	38,3 %
Plynové turbíny	23,87 mld. kWh	10,6 %
OZE	29,87 mld. kWh	13,2 %
z toho: solárna	22,65 mld. kWh	
veterná	6,91 mld. kWh	
Dovoz el.e.	2,68 mld. kWh	1,2 %

Na výrobe el. energie sa podieľa 108 elektrární s celkovým inštalovaným výkonom 30 837 MW, čo je približne 38,8 % celkovej kapacity národnej energetickej sústavy. Pôsobí tu 6 distribútorov elektriny, vrátane *Electricity of Vietnam*, a regionálnych energetických korporácií (severná, stredná, južná, Hanoj a Hočiminovo mesto), ktoré sa priamo podieľajú na nákupe elektriny na spotovom trhu.

Ďalšie informácie možno nájsť na stránkach: <https://vietnamenergy.vn>.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Dovozné a vývozné podmienky

Oblasť zahraničného obchodu je riadená Ministerstvom priemyslu a obchodu VSR (MOIT). V spolupráci s ním sa na riadení obchodu s určitými komoditami podieľajú i ďalšie ministerstvá.

1. Zakázaný vývoz: Zbrane, munície, výbušniny, vojenské zariadenia, starožitnosti, narkotiká, toxické chemikálie, drevo, palivové drevo, drevené uhlie, výrobky z dreva pochádzajúceho z domácich lesov, divoké zvieratá, zvieratá a rastliny chránené Ministerstvom poľnohospodárstva, zvlášťne kódovacie prístroje a softwarové programy, určené k ochrane štátnych tajomstiev.

2. Zakázaný dovoz: Zbrane, munície, výbušniny (s výnimkou priemyslových trhavín), vojenské zariadenia, narkotiká, toxické chemikálie, pornografické a protivládne kultúrne materiály, petardy (s výnimkou pre použitie v námornej doprave), hračky s negatívnym vplyvom na človeka a národnú bezpečnosť (vrátane imitácií zbraní), cigarety (s výnimkou dovozu pre osobné potreby), použité spotrebné tovary, vozidlá s pravostranným riadením, použité automobily, motocykle a náhradné diely (s výnimkou autobusov nad 16 miest mladších ako 5 rokov a nákladných automobilov nad 5t mladších ako 5 rokov), použité motory s vnútorným spaľovaním pod 30 hp, produkty obsahujúce azbest (zo skupiny amfibolu), rôzne kódovacie prístroje a kódovací softvér.

3. Tovary regulované exportnými kvótami: Kvóty na export tovarov sú po vstupe do WTO odstraňované, Vietnam si však vyhradzuje právo regulácie niektorých exportných komodít ako ryža, niektoré výrobky z dreva a nerasty (ochrana pred ilegálnymi exploatáciami), a to v súlade s pravidlami WTO.

4. Tovary, ich dovoz podlieha licenčnému režimu (importné kvóty): Keramické a granitové dlaždice väčšie než 400 x 400 mm, portlandský cement (niektoré druhy), klinker, automobily do 9 miest, motocykle (vrátane trojkolky) kompletne i v forme dielov k montáži, niektoré druhy oceli (gulaté stavebné ocele 6-40 mm, krútené ocele 10-40 mm, V a L ocele 20-100 mm, C,U,I a H ocele pod 120 mm, ocelové trúbky 14-115 mm, zliatinové rúry, pozinkované ocelové plechy 0,25-0,55 mm, ocelové drôty, ostnaté drôty a ocelové siete), tabuľové sklo 1,5 - 12 mm, kancelársky papier, tlačiarenský papier (50-80 g/m²), rafinovaný rastlinný olej, rafinovaný a nerafinovaný cukor.

Licencie vydáva Ministerstvo priemyslu a obchodu VSR v súvislosti s aktuálnymi potrebami vietnamskej ekonomiky. Podpísať dovozné/vývozné kontrakty na vyššie uvedené komodity majú právo iba ekonomické subjekty s platnou dovoznou/vývoznou licenciou vystavenou Ministerstvom priemyslu a obchodu VSR.

Colný systém

Dokumenty potrebné pre dovoz tovaru do Vietnamu:

- colná dovozná prihláška,
- dovozná licencia (ak je pre danú komoditu požadovaná),

- kópia obchodnej zmluvy,
- obchodná faktúra a baliaci list,
- nákladný list,
- osvedčenie o pôvode tovaru (ak je pre danú komoditu požadované),
- ďalšie zvláštne dokumenty.

Dokumenty potrebné pre vývoz z Vietnamu:

- vývozné colné prehlásenie,
- vývozná licencia (ak je pre danú komoditu požadovaná),
- baliaci list,
- osvedčenie o pôvode tovaru (ak je pre danú komoditu v zahraničí požadované).

Colný systém sa riadi zákonom „Vietnam Law on Export and Import Taxes“ z roku 1991, ktorý je priebežne upravovaný. Colný systém je veľmi komplikovaný a nie celkom zodpovedajúci medzinárodným zvykom. Problémom je existencia mnohých sadzieb, ktorá so sebou prináša množstvo nejasností a často aj nejednotný výklad.

V oblasti dovozu sú aplikované sadzby väčšinou v rozsahu 0 – 50 %. Vyššie než 60 % colné sadzby sú uplatňované v malom rozsahu prevažne na tovary, ktorých dovoz predtým podliehal netarifným obmedzeniam. Nulové, alebo nízke sadzby sú uplatňované na dovozy technológií, surovín a chemikálií nevyrábaných vo VSR, špeciálnych strojov a výrobných zariadení. Ministerstvo financií VSR plánuje znížiť dovozné clá na automobily vyrábané v zahraničí zo 100 na 50 %.

S platnosťou od 1. I. 1999 sa zaviedli tarifné hladiny:

1. Preferenčné tarify – sú aplikované na tovary pochádzajúce zo štátov alebo ekonomických zoskupení, s ktorými má Vietnam dohodu obojstranne, zaisťujúcu obchodnú doložku najvyšších výhod, alebo "Most Favoured Nation Status" (MFNS). Vietnam podpísal dohody o MFNS s 66 štátmi a blokmi štátov vrátane EÚ.

2. Bežné tarify – sú aplikované na tovary pochádzajúce zo štátov, s ktorými Vietnam nemá dohodu zaisťujúcu MFNS. Bežné tarify sú o 50 % vyššie než preferenčné tarify. Ministerstvá financií a obchodu majú v individuálnych prípadoch možnosť určitých úprav sadzieb hore i dolu s tým, že maximálna sadzba nesmie prevýšiť preferenčnú sadzbu o viac než 70 %.

Od roku 2003 sa pridala ďalšia kategória:

3. Špeciálne preferenčné tarify – sú aplikované na tovary pochádzajúce zo štátov ASEAN.

Informácie o colných sadzbách možno nájsť na stránkach Colného úradu VSR:

<https://customs.gov.vn/SitePages/Tariff-Search.aspx?language=en-US>

Kontakt na miestne colné úrady:

<https://www.customs.gov.vn/Lists/HaiQuanVietNam/HaiQuanDiaPhuong.aspx>

a) Základná štatistika zahraničného obchodu

Vietnam sa po otvorení svojej ekonomiky postupne stal jednou z najviac obchodne zameraných ekonomík sveta, pričom PZI zohrávajú vo Vietname kľúčovú úlohu. Na celkovom exporte krajiny sa v roku 2022 podieľali 73,7 % a na celkovom obchode 69,4 %.

Zahraničný obchod zaznamenal v roku 2022 historické maximum na úrovni 730,2 mld. USD, čo predstavuje medziročný rast o 9,1 % a vytvoril aktívne saldo obchodnej bilancie vo výške 12,4 mld. USD. V roku 2022 dosiahol vietnamský obchod s partnermi v Ázii hodnotu 475,29 mld. USD, nárast o 9,6 %, nasledoval obchod s Amerikou, ktorý dosiahol 153,73 mld. USD a vzrástol o 10,5 %, Európou v sume 75,45 mld. USD, nárast o 2,8 %, Austráliou a Océániou v hodnote 17,62 mld. USD, čo predstavuje nárast o 24,3 % a Afrikou v objeme 8,1 mld. USD, pokles o 3,9 % s rokom 2021.

Export dosiahol v roku 2022 hodnotu 371,3 mld. USD, v medziročnom porovnaní rástol o 10,5 %.

Najväčšími vývoznými komoditami Vietnamu v roku 2022 boli telefóny, mobilné telefóny a ich časti; počítače, elektrické výrobky, náhradné diely a ich komponenty, stroje, zariadenia, prístroje a nástroje textilie a odevy.

V roku 2022 boli najväčšími exportnými trhmi Vietnamu USA (dosiahli 109,39 mld. USD), Čína (57,7 mld. USD), EÚ (46,83 mld. USD), Kórea (24,29 mld. USD) a Japonsko (24,23 mld. USD).

Import v roku 2022 dosiahol hodnotu 358,9 mld. USD, s medziročným nárastom o 7,8 %.

Najväčšie importné komodity v roku 2022 boli v skupinách počítače, elektrické výrobky, náhradné diely a ich komponenty; stroje, zariadenia, prístroje a nástroje; telefóny, mobilné telefóny a ich časti; skupina textilných, kožených a obuvníckych materiálov a pomocných látok.

Najvýznamnejší obchodní partneri Vietnamu v roku 2022 na strane dovozu boli Čína (117,95 mld. USD), Kórea (62,09 mld. USD), ASEAN (47,28 mld. USD), Japonsko (23,37 mld. USD), Taiwan (22,63 mld. USD) a EÚ (15,42 mld. USD).

Podrobné informácie o zahraničnom obchode vietnamu je možné nájsť na stránke Štatistického úradu VN www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2022/03/exports-and-imports-value-by-months-of-2022

b) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu

Vývoz: Obratovo najväčšími vývoznými komoditami VSR sú mobilné telefóny a ich súčasti, počítače a elektronické súčasti, textil a odevy, obuv, stroje, prístroje a ich súčasti, drevo a výrobky z dreva, resp. potravinárske komodity (morské plody, ryža, káva, čaj, kešu, zelenina a ovocie). Do EÚ sa vyvážajú najmä odevy, obuv, káva, ryby a morské plody.

Dovoz: Vietnam dováža najmä suroviny potrebné v priemyselnej výrobe, ako látky, plasty, ďalej stroje a zariadenia, elektrické motory, generátory. Dovoz z EÚ tvoria najmä stroje a zariadenia, lietadlá, lode, motorové vozidlá, farmaceutika a priemyselný tovar.

c) Teritoriálne rozdelenie zahraničného obchodu

Vývoz: Najväčšími partnermi sú USA, Čína, EÚ, Južná Kórea, Japonsko a krajiny ASEAN. Aj napriek vzrastajúcemu podielu Číny a krajín ASEAN v teritoriálnej štruktúre vietnamského exportu, vyspelé trhy zostanú i naďalej hlavnými odberateľmi vietnamského exportu (do vyspelých priemyselných krajín smeruje v súčasnosti 2/3 vietnamského exportu).

Dovoz: Najväčšími partnermi sú Čína, Južná Kórea, ASEAN, Japonsko, EÚ, Taiwan a USA.

d) Vývoj zahraničného obchodu so SR

V hospodárskej oblasti je Vietnam z hľadiska obchodného obratu 3. najdôležitejším partnerom Slovenska v Ázii po Číne a Kórei 2. najväčším obchodným partnerom Vietnamu v regióne Strednej a Východnej Európy po Poľsku (čo je ale dôsledkom negatívnej bilaterálnej obchodnej bilancie vyvolanej skutočnosťou, že SR slúži ako distribučné centrum vietnamských tovarov do ďalších členských štátov EÚ). Hlavným cieľom a hospodárskym záujmom SR vo Vietname naďalej zostáva podpora slovenského exportu a tým vyrovnanie vysoko pasívneho salda obchodnej bilancie, ktoré je po bilaterálnom obchode s Ruskom, Kóreou a Čínou 4. najvyššie v zahraničnom obchode SR.

Celkový obrat bilaterálnej obchodnej výmeny podľa štatistického úradu v roku 2022 medziročne rástol o 192,8 % a dosiahol 4,22 mld. EUR, čo je úroveň ako pred pandemiou Covid-19. Vývoz SR do Vietnamu v roku 2022 rástol o 12 % a dosiahol 29,9 mld. EUR a dovoz z Vietnamu do SR v roku 2022 rástol o a dosiahol 4,19 mld. Eur (-58,2 %), čím vzniklo pasívne saldo obchodnej bilancie SR s Vietnamom vo 4,19 mld. EUR.

Rast importu súvisel s postupným presunom výrobných kapacít z Južnej Kórey a Číny do VSR z dôvodu nižších výrobných nákladov. Tieto továrne vyrábajú a do SR vyvážajú elektronické súčiastky a zariadenia pre firmy pôsobiace v SR – Samsung Galanta, Foxconn Nitra, Rieker Komárno, Ecco Martin a ďalšie. Následne sú zo SR vyvážané do okolitých krajín.

Prehľad vzájomného obchodu SR s Vietnamom

v mil. EUR	2018	2019	2020	2021	2022
Export	27	34,3	33,8	26,7	29,9
Import	4 486	4 055	3395	1 417	4 195,3
Obrat	4 513	4 089	3 429	1 443	4 225,2
Saldo	-4 459	-4 020	-3 362	-1 391	-4 195,3

Vývoz SR

Najvýznamnejšou tovarovou skupinou vývozu SR do Vietnamu (HS4) boli v roku 2022 osobné automobily (23,8 %), ložiská (4,9 %), elektrónky do obrazoviek (4,5 %), obrábacie stroje (4,5 %) a Stavebné výrobky z plastov (3,6 %). Postupná pozitívna zmena v obchodnej bilancii sa očakáva po skončení prechodného 3-ročného obdobia uplatňovaných daní a ciel na automobily, dovážané do Vietnamu podľa EVFTA, ktorá by mala byť livalizovaná v auguste 2023.

Tovarová štruktúra a hodnota vývozu SR do Vietnamu (v EUR)

HS4	Názov	2022
8703	Osobné automobily a ostatné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb, vrátane osobných dodávkových a pretekárskych automobilov	7 129 398
8482	Guľkové alebo valčekové ložiská a ich časti a súčasti	1 465 995
8540	Elektrónky a trubice so žeravenou katódou, so studenou katódou, alebo s fotokatódou, napríklad vákuové alebo parami alebo plynmi plnené elektrónky a trubice, ortuťové usmerňovacie elektrónky a trubice, CRT obrazovky, snímacie elektrónky televíznych kamier	1 361 724
8460	Obrábacie stroje na odstraňovanie rozstrapatenia (ostrapkov), ostrenie, brúsenie, honovanie, lapovanie, dohľadzovanie povrchu, leštenie alebo na inú konečnú úpravu kovov alebo cermetov, pomocou brúsnych kameňov, brúsiv alebo leštiacich prostriedkov, okrem	1 339 229
3925	Stavebné výrobky z plastov, inde nešpecifikované ani nezahrnuté	1 075 645
9508	Putovné cirkusy a putovné zverince; atrakcie na jazdu v zábavných parkoch a atrakcie do vodných parkov; jarmočné atrakcie vrátane strelníc; putovné divadlá	1 071 338
8517	Telefónne súpravy, vrátane smartfónov a ostatných telefónov pre celulárnu sieť alebo pre ostatné bezdrôtové siete; ostatné prístroje na prenos alebo príjem hlasu, obrazu alebo ostatných dát, vrátane prístrojov na komunikáciu v drôtovej alebo bezdrôtovej sieti	1 019 123
9031	Meracie alebo kontrolné nástroje, prístroje, zariadenia a stroje, inde nešpecifikované ani nezahrnuté v kapitole 90	978 271
2202	Vody, vrátane minerálnych vôd a sytených vôd, obsahujúce pridaný cukor alebo ostatné sladidlá alebo ochutené, a ostatné nealkoholické nápoje (okrem štiav ovocných, z orechov alebo zeleninových štiav položky 2009)	840 204
7312	Splietané lanká, laná, káble, splietané pásy, slučky a podobné výrobky, zo železa alebo ocele, elektricky neizolované (okrem ostnatého drôtu a krúteného drôtu používaného na oplatenie)	828 445

Dovoz SR

Najvýznamnejšou tovarovou skupinou (HS4) dovozu SR z Vietnamu boli v roku **2022** Telefónne súpravy (54 %), obrazovky (10,9 %), časti televízorov (5,7 %), počítače (5,3 %) a monitory (5 %).

Tovarová štruktúra a hodnota vývozu SR do Vietnamu (v EUR)

HS4	Názov	2022
8517	Telefónne súpravy, vrátane smartfónov a ostatných telefónov	2 265 716 303
8524	Ploché panelové zobrazovacie moduly, tiež s dotykovými obrazovkami	459 361 385
8529	Časti a súčasti vhodné výlučne alebo hlavne na prístroje položiek 8524 až 8528 (pozn.: televízory)	239 022 830

8471	Stroje na automatické spracovanie údajov a ich jednotky; magnetické alebo optické snímače	221 498 652
8528	Monitory a projektory; televízne prijímače a prístroje na záznam či reprodukciu zvuku alebo obrazu	210 668 608
6406	Časti obuvi, vrátane zvrškov, tiež spojených s podrážkami inými ako vonkajšími podrážkami; vymeniteľné vložky do topánok, pružné podpätníky a podobné výrobky; gamaše, kožené ochranné návleky na nohy a podobné výrobky, a ich časti	91 863 380
6402	Obuv s vonkajšou podrážkou a zvrškom z kaučuku alebo plastov	83 271 740
6403	Obuv s vonkajšou podrážkou z kaučuku, plastov, usne alebo kompozitnej usne a so zvrškom z usne	80 986 842
8518	Mikrofóny a ich stojany; reproduktory; slúchadlá a súpravy pozostávajúce z mikrofónu a jedného alebo viacerých reproduktorov	62 259 848
6404	Obuv s vonkajšou podrážkou z kaučuku, plastov, usne alebo kompozitnej usne a zvrškom z textilných materiálov	56 436 128

Investície

V roku 2022 mala SR vo Vietname podľa Ministerstva plánovania a investícií Vietnamu (MPI) registrovaných 14 investičných projektov v celkovej hodnote 140,83 mil. USD (z uvedenej štatistiky sa však nedá zistiť, koľko z registrovaných projektov bolo, alebo je realizovaných (ZÚ Hanoj registruje 2 realizované projekty a niekoľko pozastavených), čo ju radí na 46. miesto medzi zahraničnými investormi v krajine, 13. miesto medzi EÚ a 2 v rámci V4. po PL.

Slovenské firmy vo Vietname

CZ SLOVAKIA realizovala v Hočiminovom meste projekt výstavby 21-poschodovej administratívnej budovy s licenciou vydanou v roku 2010. Investor mal problémy z dôvodu zložitého majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov, s výstavbou sa začalo až v roku 2018. Ešte v marci 2016 bol pozemok projektu zmenšený a mesto opätovne požiadalo vládu o povolenie na výstavbu na menšom pozemku, ktoré dňa 16.11.2016 podpísal predseda ľudového výboru Hočiminovho mesta. Mesto vydalo rozhodnutie o odovzdaní pozemku do užívania investorovi, pozemok však naďalej ostáva vo vlastníctve štátu, ale jeho užívanie prejde na investora, ktorý má zmluvu o prenájme na 50 rokov. Na základe investičného certifikátu bol určený termín ukončenia výstavby a kolaudácie na apríl 2020. Slávnostné otvorenie budovy bolo postupne v roku 2020 z dôvodu pandémie Covid-19 niekoľkokrát odsunuté, no budova bola odovzdaná do užívania ku koncu roka bolo prenajatých vyše 70 % priestorov. V súčasnosti je budova na 100 % prenajatá a sídli v nej viaceré nadnárodné spoločnosti.

MICROSTEP-MIS s.r.o. dodáva meteorologické stanice pre letiská vo Vietname. Od roku 2015 má zaregistrovanú pobočku vo Vietname, vyhrala 16 tendrov, z toho 14 už zrealizovala. Angažuje sa aj v dodávkach zariadení pre hydrometeorologické úrady, kontroly kvality ovzdušia a vody, radary. Poskytuje školenia pre expertov letísk a servis zariadení zo svojej centrály v SR.

Vietnamské investície v SR

Prvým a zatiaľ jediným významným VN investorom v SR sa stala spoločnosť FPT Software (dcérska spoločnosť vietnamského IT giganta, skupiny FPT), ktorá v júni 2014 prevzala nemeckú spoločnosť RWE IT Slovakia so sídlom v Košiciach. Nová spoločnosť FPT Slovakia slúži predovšetkým ako stredisko podporných služieb v oblasti podnikového softvéru SAP pre zákazníkov na nemeckom trhu. FPT Slovakia v košiciach zamestnáva 500 ľudí a plánuje ďalšiu expanziu a aktívna chce byť aj v oblasti vzdelávania, a to v rámci výmenných pobytov a spolupráce Univerzity FPT so slovenskými univerzitami technického charakteru.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

V rámci obchodného styku s partnermi vo Vietname možno realizovať obchodné zámery so štátnymi, ako aj so súkromnými firmami. Pri styku so štátnymi inštitúciami je potrebné očakávať viac byrokratický, t. j. menej flexibilný prístup. Typickým znakom správania štátnych úradníkov je ich „príznačná ústretovosť“, ktorá však končí momentom ukončenia rokovania. Vyjadrené sľuby a súhlasné stanoviská v priebehu stretnutia sú väčšinou len okamžitým gestom na zapôsobenie u partnerov a ich platnosť je veľmi krátkodobá. Je preto potrebné vybaviť sa vysokou mierou trpezlivosti, nenechať sa odradiť od ďalšej komunikácie. Tiež nie je vhodné otvorene vyjadrovať nespokojnosť. Odporúča sa jednoznačne si stanoviť cieľ a postupne sa k nemu pripravovať. V zmysle ázijskej mentalita je veľkou výhodou úspešné nadviazanie osobných kontaktov. Formálny, čisto písomný spôsob komunikácie, vedie k úspechu len vo výnimočných prípadoch.

V rámci vybavovania formalít spojených s uskutočnením obchodu je zrejme veľmi zdĺhavý, byrokratický prístup. Prekážky, kladené najmä zahraničným exportérom, sú niekedy „na hrane“ podmienok WTO. Tarifné a netarifné bariéry obchodu podstatne zníži uzavretá Dohoda o voľnom obchode (FTA) medzi EÚ a VSR, ktorá výrazne uľahčí spoločnostiam z EÚ vstup na vietnamský trh a naopak.

Pozdrav – tradičný vietnamský spôsob pri pozdrave je podanie ruky, v takomto prípade je podanie ruky spojené so zápästím partnera, trvanie ktorého býva podstatne dlhšie než u nás.

Vizitky – podobne ako v celej Ázii, aj vo Vietname, je výmena vizitiek pri spoločenskom a obchodnom styku samozrejmosťou. Za zdvorilú formu je považované odovzdanie a prevzatie vizitky oboma rukami. Pri rokovaní je vhodné získať vizitku ponechať pred sebou na stole ako znamenie úcty – okamžité založenie vizitky je považované za výraz nezaujmu.

Odev – so zvyšujúcou sa životnou úrovňou a množstvom spoločenských stykov sa v minulosti zaužívaná vietnamská neformálnosť v odievaní prispôbuje západným zvyklostiam. Pri formálnych rokovaníach a akciách je samozrejmosťou použitie spoločenského odevu, prípadne v horúcom letnom počasí len košeľa, dokonca s krátkym rukávom a bez viazanky. Nosenie tradičného odevu na slávnostné príležitosti je stále bežné u žien.

Klasifikácia tovaru a kvalitatívne požiadavky na tovar

Vo Vietname existuje vysoká rozdielnosť v kvalitatívnej úrovni tovarov: od nekvalitného tovaru v pouličných stánkoch až po drahé výrobky prestížnych svetových značiek v luxusných obchodných domoch. Rozsah maloobchodných záruk vyžadovaných predpismi je nižší ako v krajinách EÚ. V očiach Vietnamcov majú komodity z EÚ automaticky lepšiu kvalitu oproti komoditám z juhovýchodnej Ázie alebo Číny.

Balenie a doprava

Vzhľadom na geografickú vzdialenosť VSR a SR je pri väčších a nie príliš drahých komoditách jedinou ekonomicky únosnou formou transportu kombinácia námornej, cestnej a železničnej dopravy. Dopravná doba je okolo 6-8 týždňov. Letecká doprava je logickou alternatívou v prípade tovarov s vyššou kilogramovou cenou. Balenie musí vyhovovať charakteristike tovaru a zvolenej forme transportu. Spravidla trvá doručenie do Hanoi alebo Hočiminovho mesta letecky 7-10 dní.

Označovanie tovaru

Dôležitou súčasťou splnenia dovozných podmienok sú požiadavky na dodržanie priemyselných a spotrebiteľských štandardov, na označenie výrobkov, vrátane vietnamského označenia a popisu, bezpečnostných a hygienických štandardov, farmaceutických predpisov atď. Vhodná taktika býva ponechať etikety v angličtine a doplniť ich nálepkami s vietnamským prekladom.

Platobná politika

Najobvyklejšou platobnou podmienkou pri exporte do Vietnamu je *dokumentárny neodvolateľný akreditív*. V prípade menších obchodov s neoverenými partnermi (najmä malými súkromnými firmami) sa využíva aj *platba vopred*. Pri nákupe tovaru investičného charakteru, alebo rôznych väčších dodávok, vietnamskí partneri požadujú poskytnutie *výhodného úveru vrátane rôzne dlhých odkladov splátok*.

Platobnú morálku vietnamských klientov možno vo všeobecnosti označiť za dobrú. Opatrnosť je potrebná najmä pri obchodovaní s neznámymi malými súkromnými firmami, ktoré sa ľahko môžu dostať do platobných problémov (najmä ak je obchod uzatváraný korešpondenčne).

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Príležitosti pre slovenské firmy a vzdelávacie inštitúcie sa otvárajú najmä v oblastiach, preferovaných vietnamskou vládou:

- energetika;
- zelené technológie – čistiare odpadových vôd, spaľovne odpadov;
- zdravotníctvo;
- priemyselná výroba – nové technológie a zariadenia;
- strojárstvo – modernizácia strojov a zariadení (obuvnícke a textilné stroje, obrábacie a tvarovacie stroje, tlačiarenské a polygrafické stroje);
- obranný priemysel;
- ťažobný priemysel – dodávka technológií;
- informačné technológie a SW;
- poľnohospodárstvo a spracovanie poľnohospodárskych produktov,
- vysokoškolské štúdium, najmä v oblasti letectva, zdravotníctva a strojárstva.

Záverečný protokol z 2. zasadnutia Medzivládnej zmiešanej komisie SR-Vietnam pre hospodársku spoluprácu (Bratislava, 2017) definuje ďalšie smery rozvoja bilaterálnej spolupráce najmä na oblasti: energetika, budovanie infraštruktúry, doprava, obranný priemysel, financie a bankovníctvo, pôdohospodárstvo, vodné a lesné hospodárstvo, ochrana životného prostredia a zdravia, veda, výskum a vzdelávanie. Na jeseň 2019 bolo plánované 3. zasadnutie MVK v Hanoji, ktoré sa však pre pretrvávajúce komplikácie vo vzájomných vzťahoch a zníženie úrovne zastúpenia SR vo VSR presunulo.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Vstupom Vietnamu do WTO a členstvom v ASEAN sa vietnamský trh výrazne otvoril svetovej ekonomike. Najsilnejšie sú na vietnamskom trhu etablované susedné krajiny a vyspelé ekonomiky sveta. Napriek tomu nie je trh plne nasýtený a slovenské firmy majú stále množstvo obchodných príležitostí. Predpokladom efektívnosti aktivít slovenských firiem na vietnamskom trhu je čo najdetailnejšie poznanie miestnych podmienok.

Výhody:

- členstvo SR v EÚ a v Eurozóne (automaticky vnímané v očiach Vietnamcov ako úspech, vyplývajúci z vyspelosti hospodárstva krajiny),
- pozitívne vnímanie slovenského partnera ako európskeho partnera, majúceho kredit korektnosti a profesionality,
- dlhoročná priateľská tradícia, historická spolupráca medzi Vietnamom a Slovenskom,
- prítomnosť občanov VSR, ktorí v minulosti študovali a pracovali na Slovensku (ČSSR), a ktorí v súčasnosti zastávajú vysoké pozície v štátnej a súkromnej sfére.

Nevýhody:

- silná konkurencia,
- geografická vzdialenosť;
- výpadok aktivít počas dočasného ukončenia činnosti ZÚ SR (r. 2004 – 2008);
- absencia slovenských zástupcov spoločností v teritóriu.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Víza do Vietnamu: Občania SR potrebujú pri vstupe do Vietnamu víza. Je možné požiadať elektronicky o 30-dňové vízum na webstránke evisa.xuatnhapcanh.gov.vn. Občania SR aktuálne nemôžu osobne žiadať o vízum, konzulárne aktivity VN veľvyslanectiev vo svete boli do odvolania pozastavené. V prípade obnovenia konzulárnych služieb možno požiadať na Veľvyslanectve Vietnamu v Bratislave:

Dunajská 15

841 08 Bratislava – Staré Mesto

Tel.: +421-2-5245 1263

<https://vnembassy-bratislava.mofa.gov.vn/vi-vn/Trang/default.aspx>

Požiadavky k podaniu žiadosti o víza:

- platný cestovný pas (s platnosťou min. ďalších 6 mesiacov po návrate),
- vyplnená žiadosť s 2 fotografiami,
- uhradenie poplatku.

Platnosť: 1-mesačné vízum s jedným vstupom, ktoré je možné obnoviť 1x. Od vízovej povinnosti sú oslobodení držiteľia diplomatických pasov.

Dopravné spojenie so SR

Priame letecké spojenie medzi SR a VSR neexistuje. Najvhodnejšou alternatívou sú spojenia do Hanoja a Hočiminovho mesta z medzinárodných letísk vo Viedni a Budapešti (Qatar Airways, Emirates, Turkish Airlines, Austrian Airlines/Thai Airways) alebo vo Frankfurtu n/M. (Vietnam Airlines).

Krajania

Vo Vietname žije len veľmi malý počet slovenských krajanov. Ide predovšetkým o občanov, ktorí sú v príbuzenskom vzťahu s občanmi VSR, ktorí v minulosti študovali, resp. pracovali v SR. Ich počet sa v súvislosti s repatriáciami počas pandémie COVID-19 znížil zhruba na 1/3.

Sviatky

- TET (lunárny nový rok) – najvýznamnejší štátny sviatok. Termín je pohyblivý a väčšinou pripadá na prelom januára a februára. *(TET trvá 4 dni, no väčšina Vietnamcov ho spája s týždennou dovolenkou. Štátna správa, priemysel a služby v tomto období prakticky nefungujú.)*
- 30. apríl - Deň víťazstva (1975) a zjednotenia severného a južného Vietnamu.
- 1. máj – sviatok práce.
- 2. september – Deň vyhlásenia Deklarácie nezávislosti Vietnamskej demokratickej republiky (1945).

Internetové informačné zdroje:

www.moit.gov.vn

www.mpi.gov.vn

www.mofa.gov.vn

www.mt.gov.vn

www.agroviet.gov.vn

www.mof.gov.vn

www.moj.gov.vn

www.caicachanhchinh.gov.vn

www.na.gov.vn

www.sbv.gov.vn

www.gso.gov.vn

www.evn.com.vn

www.vietrade.gov.vn

www.vcci.com.vn

www.vietnamtrade.org

Ministerstvo priemyslu a obchodu VSR

Ministerstvo plánovania a investícií VSR

Ministerstvo zahraničných vecí VSR

Ministerstvo dopravy VSR

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

Ministerstvo financií VSR

Ministerstvo spravodlivosti VSR

Ministerstvo vnútra VSR

Národné zhromaždenie VSR

Štátna banka Vietnamu

Hlavný štatistický úrad VSR

Vietnamská energetická spoločnosť

Agentúra na podporu obchodu a investícií

Vietnamská obchodná a priemyselná komora

internetový portál Vietnamtrade

www.vir.com.vn

www.vibforum.vcci.com.vn

www.vneconomy.com.vn

www.vietnamlaws.com

news.vnnet.vn/vietnamlaw

www.worldbank.org/vn

eeas.europa.eu/delegations/vietnam

www.eurochamvn.org

www.wto.org

www.aseansec.org

Vietnam Investment Review

Vietnam Business Forum

Vietnam Economic Times

Phillips Fox Vietnam Laws Online

Vietnam Law & Legal Forum

Svetová banka vo Vietname

Delegatúra EÚ vo Vietname

Európska obchodná komora (EuroCham) vo VSR

WTO

ASEAN

Najdôležitejšie obchodno-priemyselné komory a asociácie vo VSR:

www.vcci.com.vn

Vietnam Chamber of Commerce and Industry (VCCI)

www.veia.org.vn

Vietnam Electronic Industries Association (VEIA)

www.vinasa.org.vn

Vietnam Software Association (VINASA)

www.vami.com.vn

Vietnam Association of Mechanical Industry (VAMI)

www.vasep.com.vn

Vietnam Association of Seafood Exporters and Producers (VASEP)

www.hawa.com.vn

Handicraft And Wood Industry Association (HAWA)

www.lefaso.org.vn

Vietnam Leather and Footwear Association (LEFASO)

e-mail: vitashn@hn.vnn.vn

Vietnam Textile and Clothing Association (VITAS)

www.vpas.vn

Vietnam Plastics Association (VPAS)

www.vinafruit.com

Vietnam Fruit Association (VINAFRUIT)

www.vsa.com.vn

Vietnam Steel Association (VSA)

www.vppa.vn

Vietnam Pulp and Paper Association (VPPA)

www.vba.com.vn

Vietnam Association of Liquor, Beer and Beverage

www.vietfood.org.vn

Vietnam Food Association (VFA)

www.vnba.org.vn

Vietnam Banks Association (VNBA)

www.vnca.org.vn

Vietnam National Cement Association (VNCA)

www.vinasme.vn

Vietnam Association of Small and Medium Enterprises (VINASME)

www.vnceramic.org.vn

Vietnam Building Ceramic Association (VIBCA)

www.vita.vn

Vietnam Tourism Association (VITA)

e-mail: vacc@hn.vnn.vn

Vietnam Association of Construction Contractors (VACC)

www.vnpca.gov.vn

Vietnam Pharmaceutical Companies Association (VNPCA)